

Parc de Molló – Parc d'Animals del Pirineu

La marmota (*Marmota marmota*)

La paraula marmota significa ratolí de muntanya en retoromànic, un idioma que es parla al cantó suís dels Grisons. Es tracte d'un nom adequat, ja que tant els ratolins com les marmotes són rosegadors i la marmota alpina, que és l'espècie que viu als Pirineus, és un animal propi de l'alta muntanya. Això sí, la marmota és molt més grossa que els ratolins i els exemplars adults mesuren aproximadament mig metre de longitud contant el cap i el cos, més uns 15-20 cm de cua.

Les marmotes viuen en grups familiars formats per una parella i les cries de l'any, normalment acompanyades per algunes cries de l'any anterior. El grup de marmotes que s'han estudiat als Pirineus tenen una mitja de 5-6 individus. Les marmotes són sedentàries i als Pirineus la majoria de les colònies es troben entre els 1.800 i els 2.400 metres d'alçada, és a dir, tot just per sobre del límit superior dels boscos de muntanya. No obstant això, a altres indrets d'Europa s'ha vist que quan hi ha escassetat d'aliment, les marmotes poden fer desplaçaments des dels territoris que ocupen a l'hivern fins indrets situats a més alçada.

La vida de les marmotes gira entorn el cau, que pot tenir varis metres de longitud i més d'una entrada. A l'interior del cau, sovint a varis metres sota terra, les marmotes fan un niu amb herba seca i molsa. A la mínima senyal de perill, les marmotes -que no acostumen a allunyar-se gaire d'una de les entrades del cau- corren a amargar-s'hi.

Les marmotes són animals herbívors que s'alimenten gairebé només d'herba. Ocasionalment, però, poden consumir aliment d'origen animal, sobre tot insectes. Les marmotes hivernen durant sis mesos cada any, des del mes d'octubre fins l'abril. Durant la hibernació les marmotes no mengen res i la temperatura del seu cos baixa des del 36 ° C fins a només 5 – 6 ° C.

No sempre hi ha hagut marmotes als Pirineus. Fa aproximadament 15.000 anys, al acabar la darrera glaciació, l'augment de les temperatures va permetre que els boscos de muntanya guanyessin terreny i pugessin a cotes més altes. Com a resultat d'això, la superfície ocupada pels Prats es va reduir i les marmotes, privades del seu hàbitat natural, van desaparèixer. Temps després, els Prats de muntanya van trobar un aliat natural en els essers humans: els incendis, la tala dels boscos i els ramats d'animals domèstics van fer que els boscos es retiressin novament a cotes més baixes i la superfície ocupada pels Prats d'alta muntanya va tornar a augmentar; els Pirineus estaven en condicions d'acollir novament la marmota. El seu retorn, però, hauria d'esperar fins l'any 1984, quan es van alliberar als Pirineus francesos varis exemplars capturats als Alps. A Espanya es van veure marmotes per primera vegada l'any 1964 a la Vall d'Otal, a Osca. Des d'allà, les marmotes han colonitzat bona part dels Pirineus i avui n'hi ha des de Belagua, a Navarra, fins els Pirineus orientals a Girona.

Al mon veuen 14 espècies de marmotes, totes elles amb un aspecte molt semblant. Una d'elles, la marmota de l'illa de Vancouver (*Marmota vancouverensis*), és un dels mamífers més amenaçats de la Terra. L'any 1997, les autoritats canadenques van endegar un programa de cria en captivitat per evitar-ne l'extinció i des de llavors fins ara han nascut més de 500 marmotes d'aquesta espècie en captivitat.

Les marmotes alpines fan uns crits d'alarma (en realitat, uns xiulets d'alarma) per avisar les altres marmotes de la presència d'un depredador. Curiosament, fan servir un senyal diferent segons si el depredador és un animal terrestre o un rapinyaire. Les marmotes també s'ajuden mútuament durant la

hivernació. Efectivament, les marmotes es desperten ocasionalment durant l'hivern i això els hi suposa una despesa d'energia molt considerable, perquè han d'augmentar la temperatura del seu cos uns 30 ° C. Per ajudar als animals joves, que no tenen tantes reserves de greix, les marmotes adultes del grup són les primeres en despertar-se i a mesura que el seu cos es va escalfant transfereixen calor a les marmotes joves, que d'aquesta manera poden estalviar energia.